

СТАНОВИЩЕ

от проф. дфн Мария Китова за научните трудове на гл. ас. д-р **Донка Николаева Мангачева**, представени за участие в конкурса за „доцент” по професионално направление 2.1. Филология (**Синтаксис и прагматика на португалския език**), обнародван в ДВ, бр. 16/24.02.2012 г.

I. Езикова и езиковедска компетентност

Донка Мангачева завършва едновременно Испанска и Английска езикова гимназия през 1992 г. През 1997 г. придобива образователно-квалификационната степен „магистър” по португалски език в специалността Португалска филология в СУ „Св. Кл. Охридски”. Защитава докторска дисертация през 2006 г. Започнала да работи най-напред като хоноруван преподавател по португалски език, през 2006 г. Мангачева е вече главен асистент. Добре познавам езиковата и езиковедската компетентност на кандидатката по конкурса: тя е отлично подготвен и целенасочен млад учен, с много добри езикови познания по няколко европейски езици, а това е великолепна перспектива за бъдещо развитие в научните области, към които проявява задълбочен и дълготраен интерес.

II. Учебно-преподавателска дейност

Донка Мангачева постъпва на работа в нова специалност, която тепърва предстои да се изгражда и развива. Това обективно обстоятелство предопределя огромната ѝ преподавателска натовареност: д-р Мангачева покрива широк спектър от практически и теоретични дисциплини: преподава практически португалски език, лексика и граматика, разговор, превод от и на португалски език, синтаксис на просто и сложно изречение, ситилистика, прагматика, теория на превода и т.н. Необходимостта да подготвя толкова много различни дисциплини явно не я е затруднила особено: научната ѝ продукция е впечатляваща в количествено и в качествено отношение.

III. Научно-изследователска дейност

Д-р Мангачева е автор на две монографии, 34 статии, повечето от които публикувани в престижни наши и чуждестранни издания, трудове с приложен

характер (учебници и учебни помагала в съавторство), рецензии, множество доклади на научни форуми у нас и в чужбина (Португалия, Чехия, Хърватия).

Тук ще се спра само върху трудовете, с които д-р Мангачева участва като единствен кандидат по обявения конкурс. Тя се представя с монография на тема „Диалогичното единство *подкана – отговор* (върху материал от португалски език)”, публикувана като отделно книжно тяло. Представени са и 14 научни статии (5 публикувани и 9 под печат), само част от които са донякъде свързани с хабилитационния труд.

III.1. Монография:

Интердисциплинарна по характер, монографията е първият теоретичен труд в съвременното португалско езикознание, който успява да опише последователно и да обясни изчерпателно същността, структурата и функциите на ответната реакция на подбудителния изказ. Изследването се основава на 52 произведения от известни съвременни португалски автори. Езиковият материал е изграден от 2677 примера, които са повече от достатъчни в качеството на репрезентативна езикова извадка. Трудът е разделен на две части. В част първа (с. 15–90) авторката прави преглед на различни теории, имащи отношение към поставения научен проблем. Прочитът на тази част убеждава, че авторката е много добре подготвена в теоретично отношение: тя плува в свои води наред безброй течения, някои от които насрещни, като умело излага идеите, с които е съгласна или полемизира с видни теоретици на лингвистиката на речта. За библиографската осведоменост на д-р Мангачева може да се съди и от внушителната литература, която включва над двеста заглавия на известни наши и чужди съвременни учени.

Съставена от четири глави, част втора съдържа сърцевината на изследването. Плавно и постъпателно, детайлно, целенасочено и задълбочено авторката анализира всички основни параметри, очертаващи същината на диалогичното единство *подкана – отговор*. Мангачева изгражда цялостен и издържан във всяко отношение *оперативен модел* за изследване на диалога. По мое мнение в това се състои *основният принос* на представения труд. Макар и изведен въз основа на данни, ексцерпирани от португалския език, моделът засяга общовалидни принципи за структурната и функционалната организация на диалогичното единство *подкана*

– *отговор* и е приложим и при анализа на други езици. В Заключението (с. 203–211) ясно и непротиворечиво се излагат изводите, до които е достигнала авторката в процеса на изследването си: заключението доказва по безспорен начин, че тя е успяла да изпълни поставените задачи и да реализира целта си. Приложението в края на работата представя в синтезиран графичен вид данните от статистическата обработка на езиковия материал.

III.2. Научни статии:

Статия № 1 е посветена на една от най-интересните форми в португалския език – т.нар. „личен” или „спрегаем инфинитив”. Донякъде свързана с тази проблематика е и статия № 2, в която авторката разглежда различни теории, свързани със същността на глаголната категория „лице”. Публикувани през 2002–2003 г., двете статии издават първоначалната теоретична ориентация на авторката, която по-късно рязко се променя и се насочва към по-неизследваната област на лингвистичната прагматика. Статия № 3 е съпоставителна: посветена е на подбудителните изречения с ядрен глагол в именна форма (инфинитив, деепричастие и причастие) и техните формални и функционални еквиваленти в българския език. Свързана с проблеми, изследвани в докторската ѝ дисертация, тази статия очертава новата ориентация на авторката. Няма да се спирам специално на двете съвместни разработки. Ще подчертая само, че авторката съвместно посочва какъв е нейният дял в съвместните изследвания. Останалите статии от предложения списък разглеждат различни аспекти на диалогичното взаимодействие в рамките на междуличностното общуване и, като цяло, допълват проблематиката на монографичния труд.

IV. Заключение

Трудно е в рамките на ограничен обем да се посочат в детайли постиженията и приносите на кандидатката. Като имам предвид стойностната ѝ научна продукция, несъмнените ѝ теоретични приноси, цитиранията и позовавания на нейни трудове в авторитетни наши и чужди научни списания, качествата ѝ на утвърден преподавател, считам, че **гл. ас. д-р Донка Николаева Мангачева** отговаря напълно на изискванията, формулирани в Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото прилагане относно придобиване на академичната

теоретична ориентация на авторката, която по-късно рязко се променя и се насочва към по-неизследваната област на лингвистичната прагматика. Статия № 3 е съпоставителна: посветена е на подбудителните изречения с ядрен глагол в именна форма (инфинитив, деепричастие и причастие) и техните формални и функционални еквиваленти в българския език. Свързана с проблеми, изследвани в докторската ѝ дисертация, тази статия очертава новата ориентация на авторката. Няма да се спирам специално на двете съвместни разработки. Ще подчертая само, че авторката съвместно посочва какъв е нейният дял в съвместните изследвания. Останалите статии от предложения списък разглеждат различни аспекти на диалогичното взаимодействие в рамките на междуличностното общуване и, като цяло, допълват проблематиката на монографичния труд.

IV. Заключение

Трудно е в рамките на ограничен обем да се посочат в детайли постиженията и приносите на кандидатката. Като имам предвид стойностната ѝ научна продукция, несъмнените ѝ теоретични приноси, цитиранията и позовавания на нейни трудове в авторитетни наши и чужди научни списания, качествата ѝ на утвърден преподавател, считам, че гл. ас. д-р **Донка Николаева Мангачева** отговаря напълно на изискванията, формулирани в Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото прилагане относно придобиване на академичната длъжност „доцент”. С пълна убеденост подкрепям кандидатурата ѝ по обявения конкурс и приканвам членовете на научното жури да сторят същото.

.....
Проф. дфн Мария Китова-Василева

София, 29 юни 2012 г.